

Bilaga 1.

SNAC Äldreomsorgens debutanter

En uppföljning över perioden 2003 - 2015 med data från SNAC-K-studien, vårdsystemdelen avseende de personer på Kungsholmen, Stockholm, som under ett år för första gången mottar offentlig äldreomsorg

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING

SNAC Data och metod

- Individbaserade data avseende situationen den 1 mars varje år från SNAC-K-studien, vårdsystemdelen, omfattande personer 65 år och äldre tillhörande stadsdelen Kungsholmen.
- Data är registrerade i samband med biståndsbedömning samt genom årliga tvärsnittundersökningar i särskilt boende. Data är samlade i ett kumulativt, individbaserat register efter samkörning med dödsfallsregister.
- Tre kohorter har jämförts: 2003-05 (1220 obs), 2008-10 (1196 obs) samt 2013-15 (878 obs). Uppföljning efter ett år och fem år (kohort 1 och 2)

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING

SNAC "Debutanter" i äldreomsorgen

"Debuten" i äldreomsorgen approximerar inträdet i den s.k. fjärde åldern – de sista åren i livet då man inte längre klarar sitt dagliga liv utan hjälp.

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING

SNAC Resultat

Initial status och incidens

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING

SNAC Den nya debutantstudien

- Upprepning med samma metodik av den tidigare studien avseende "debutanterna" åren 2003 - 2006
- Den nya studien innefattar en jämförelse mellan tre kohorter "debutanter": 2003-05, 2008-10 och 2013-15.
- Liksom tidigare är data hämtade från SNAC-Kungsholmen, vårdsystemdelen.

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING

SNAC Resultat – ålder o kön

Debuten i äldreomsorgen inträffar på Kungsholmen sent men den genomsnittliga debutåldern har sjunkit från 84,0 år till 81,4 år.

Andelen män bland debutanterna har ökat påtagligt (från 26 till 36%) och andelen yngre debutanter har ökat – både för män och kvinnor.

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING



Resultat - incidens

Andelen av de 65 år och äldre på Kungsholmen, som årligen debuterade i äldreomsorgen (incidensen), sjönk mellan 0305-kohorten och 1315-kohorten från 14,9% till 8,5%.

Minskningen var särskilt påtaglig för särskilt boende där incidensen sjönk från 4,8% till 1,2%.



Resultat- beviljade insatser

Beviljat antal timmar hemtjänst var avsevärt högre i servicehusboende än i ordinärt boende – 5,9 resp. 11,2 veckotimmar 2003/05, men skillnaderna har utjämnats genom att insatserna på servicehus sjunkit.

I ordinärt boende var de i stort sett oförändrade.



Resultat - incidens

Den minskande incidensen gäller framförallt de äldsta kvinnorna.

Andelen av de yngre som beviljats hemtjänst är ganska oförändrad, men andelen yngre som beviljats säbo har minskat kraftigt.



Resultat - dödlighet

Dödligheten det första året var i 0305-kohorten 15% i ordinärt boende och 27% för de som direkt beviljats heldygnsomsorg.

I 1315-kohorten hade dödligheten för dem som beviljats ordinärt boende halverats, men var i stort sett oförändrad för dem som beviljats heldygnsomsorg.



Resultat- beviljade insatser

Andelen som direkt beviljades särskilt boende utan föregående hemtjänst i ordinärt boende har mer än halverats under perioden 2003 2015 – från 32% till 14%.



Resultat - dödlighet

Av dem i 0305-kohorten som initialt beviljades hemtjänst i ordinärt boende hade efter fem år 27% av de överlevande flyttat till heldygnsomsorg.

Denna andel hade i 0810-kohorten sjunkit till 18%.



Resultat – IADL-beroende

Av de debutanter som beviljats hemtjänst i ordinärt boende var i 0305-kohorten 42% beroende för samtliga IADL-aktiviteter (städning, matlagning, tvätt etc.)

Andel i 0810-kohorten var lägre (33%) men högre igen i 1315-kohorten (41%).

Bland dem som beviljats säbo/heldygn var nästan alla IADL-beroende (97%).



Resultat – kognitiv nedsättning

Av dem som beviljats säbo(heldygn) var 46% svårt kognitivt nedsatta i 0305-kohorten.

Andelen var i stort sett oförändrad i de följande kohorterna.

Resultat – PADL-beroende

Knappt hälften av dem i 0305-kohorten som beviljats säbo/heldygn var beroende för samtliga personliga ADL-aktiviteter (bad o dusch, på- o avklädning etc.).

Andelen var lägre i de följande kohorterna (32 resp. 28%)



Resultat – informell hjälp

En mycket hög andel av debutanterna var ensamboende – speciellt kvinnorna – men andelen sjönk något i de senare kohorterna.



Resultat – kognitiv nedsättning

Omkring 7% av dem i 0305-kohorten, som beviljats hemtjänst i ordinärt boende, hade svår kognitiv nedsättning.

För serviceboendet var denna andel betydligt lägre (3%).

Andelarna sjönk något i 0810-kohorten för att sedan återigen stiga.



Resultat – informell hjälp

Andelen som fick hjälp från andra närstående minskade mellan kohorterna från 41% till 36%.

En något högre andelen av männen fick sådan hjälp och skillnaden var större i senare kohorter.

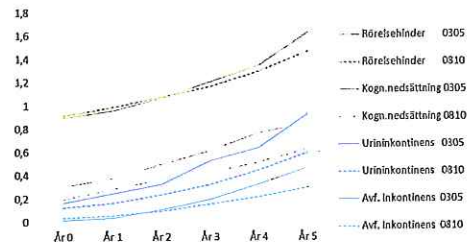


Resultat

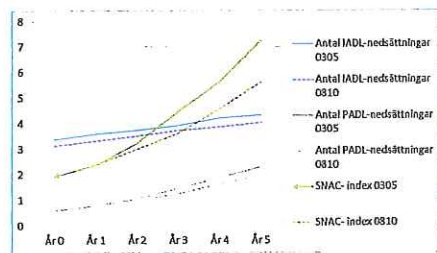
Förändring i status över tid
- Medelvärden för dem som överlevt i fem år



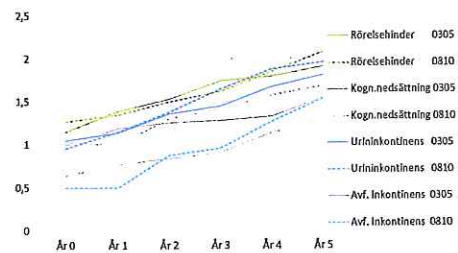
Genomsnittlig utveckling av olika former av funktionsnedsättning A. Initialt ordinärt boende



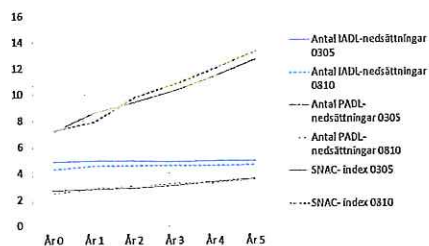
Genomsnittlig utveckling av antalet IADL- och PADL-beroenden samt SNAC-index A. Initialt ordinärt boende



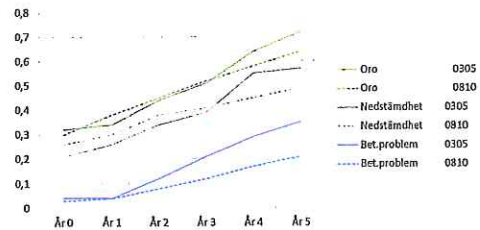
Genomsnittlig utveckling av olika former av funktionsnedsättning B. Initialt heldygnsomsorg

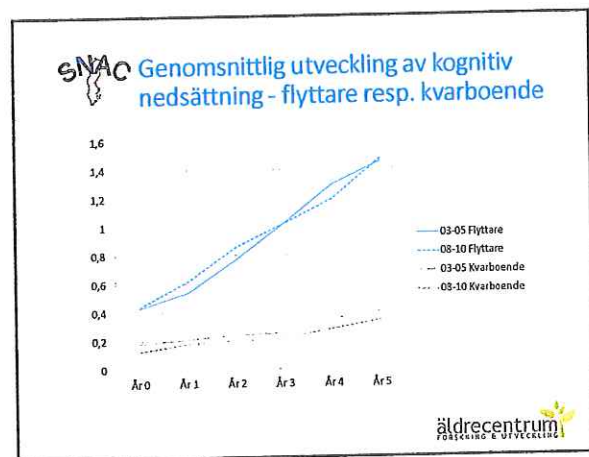
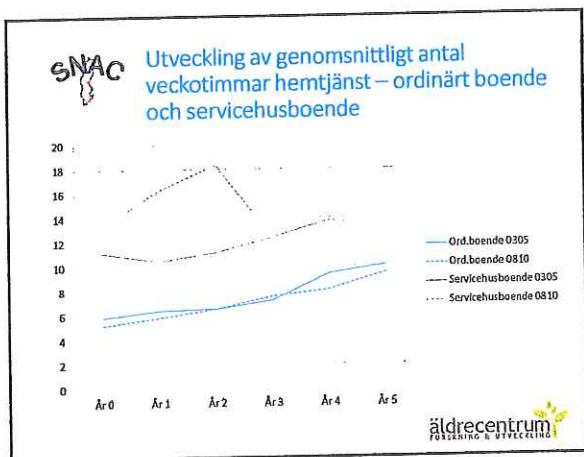
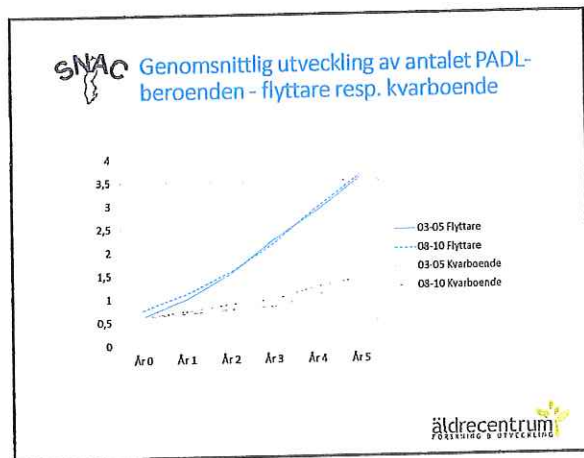
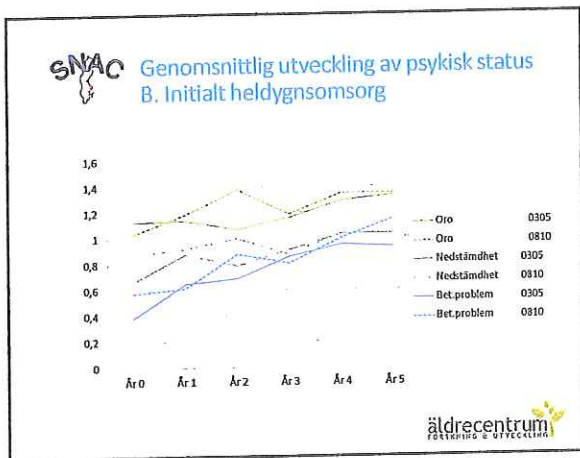


Genomsnittlig utveckling av antalet IADL- och PADL-beroenden samt SNAC-index B. Initialt säbo/heldygn



Genomsnittlig utveckling av psykisk status A. Initialt ordinärt boende

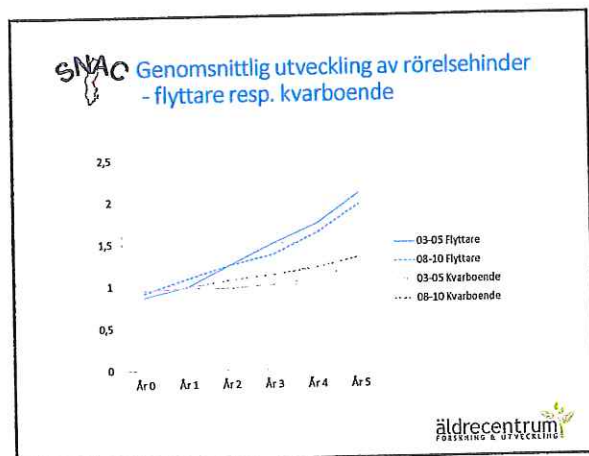




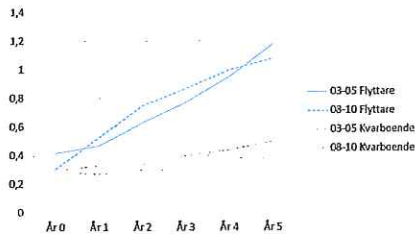
SNAC **Resultat**

Förändring i status över tid
uppdelat på kvarboende och
flyttare

äldrecentrum
FORSKNING & UTVECKLING



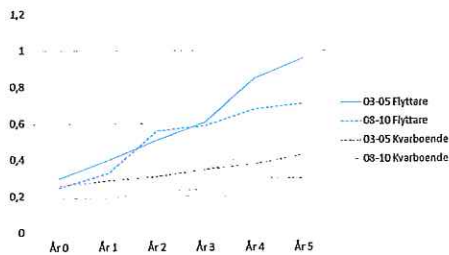
SNAC Genomsnittlig utveckling av oro/otrygghet - flyttare resp. kvarboende



SNAC Slutsatser

Den nya undersökningen bekräftar i huvudsak tidigare analyser men vissa betydelsefulla förändringar har skett under tioårsperioden.

SNAC Genomsnittlig utveckling av nedstämdhet - flyttare resp. kvarboende

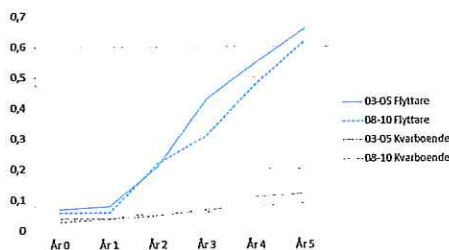


SNAC Slutsatser, forts.

”Debuten” i äldreomsorgen sker vid hög ålder – på Kungsholmen troligen högre än genomsnittet för riket – men genomsnittsåldern vid ”debuten” har sjunkit påtagligt.

Detta har ett samband med en förändrad ålderssammansättning bland de 65 år och äldre – 40-talisternas intåg!

SNAC Genomsnittlig utveckling av beteendeproblem - flyttare resp. kvarboende



SNAC Slutsatser, forts.

De som för första gången får äldreomsorg har betydande funktionsnedsättningar och är i starkt behov av hjälp för sitt dagliga liv.

Den genomsnittliga nedsättningsnivån sjönk i första halvan av perioden 2003 - 2015, men ökade sedan igen till i stort sett nivå som den tidigare.



Slutsatser, forts.

En betydligt lägre andel än tidigare beviljas direkt särskilt boende utan att tidigare haft hemtjänst i ordinärt boende.

Detta avspeglar ett reducerat antal platser – främst i servicehusboende – och ett mer rigoröst tillämpande av kvarboendeprincipen.



Slutsatser, forts.

En stor andel av de överlevande bland dem som beviljats hemtjänst i ordinärt boende flyttar senare till särskilt boende.

Denna andel har sjunkit under perioden. Betydligt fler bor nu kvar i ordinärt boende fem år efter debuten.



Slutsatser, forts.

Dödligheten bland debutanterna är hög – speciellt för dem som direkt beviljades säbo/heldygn.

Den är också starkt beroende av den initiala graden av funktionsnedsättning – såväl med avseende på "fysiska" som psykiska faktorer



Slutsatser, forts.

Den genomsnittliga insatsen av hemtjänst samt andelen med stora insatser ökar över tiden för de överlevande som bor kvar.



Slutsatser, forts.

Ett- och femårsdödligheten hos debutanterna har sjunkit påtagligt under den studerade perioden

– speciellt för dem initialt i ordinärt boende, i mindre grad för dem som beviljats säbo/heldygn.



Slutsatser, forts.

Serviceinsatser från make/maka har blivit vanligare i takt med att männens dödlighet minskat.

Däremot visar andelen med hjälp av någon närstående en minskning.





Slutsatser, forts.

De överlevande som flyttat till särskilt boende med heldygnsvård hade en betydligt sämre utveckling av funktionsförmågan än de som stannat kvar i ordinarie boende eller servicehusboende.



Summering

Individbaserad uppföljning av behov och insatser i äldreomsorgen är avgörande för att man skall förstå bättre vad som händer och kunna anpassa insatserna mot behoven.



Slutsatser, forts.

Skillnaden var särskilt påtaglig i psykisk status – kognitiv nedsättning, oro/otrygghet, nedstämdhet, beteendeproblem.



Summering

Debutantstudien avser att visa betydelsen av detta.

Studien är enkel att genomföra och kan i princip göras av vilken kommun/kommundel som helst eller på riksnivå om man inför en enkel behovsregistrering.



Slutsatser, forts.

Det är svårt att avgöra vad som här är orsak eller verkan – blev man sämre för att man flyttade eller flyttade man för att man blivit sämre.

Analysen pekar på att det fråga om både/och.



Det var det!

Tack för uppmärksamheten – Frågor och kommentarer är välkomna!